

Ústav romanistiky FF JU v Českých Budějovicích

Oponentský posudek na diplomovou práci

Název práce: **Deiktické významy sloves ve španělštině v porovnání s češtinou**

Autorka práce: **Bc. Martina Salzerová**

Vedoucí práce: **PhDr. Jana Pešková, Ph.D.**

Předkládaná diplomová práce zpracovává téma z kontrastivního hlediska velmi zajímavé, zvláště se zřetelem na využití ve výuce španělštiny. Zároveň jde o práci velmi komplexní, neboť v sobě integruje jazykovědný teoretický výklad, návrh didaktické jednotky a zpracování studentských pomoci žákovského korpusu s vlastní navrženou anotací.

Autorka strukturuje svou práci logickým způsobem: nejprve podává výklad o deixi a deiktických slovesech, poté představuje návrh didaktické jednotky s vysvětlením metodologie, nakonec představuje výsledky zjištěné pomocí programu Analec, ve kterém vyhodnocovala práce studentů tří úrovní.

Do teoretické části vstupuje autorka opřena o relevantní bibliografii, představuje zajímavé studie zejména ohledně deiktických sloves (zejména Arroyo 2011) a daří se jí sestavit zajímavě pojatý text. Teoretickou část hodnotím jako podařenou, avšak poněkud rušivým prvkem je ne zcela precizně upořádaný obsah: např. v kapitole 2 (*Deixis – término internacional*) se z větší části řeší podrobně deiktická slovesa, v kapitole 2.1 (*Deixis – en la tradición de la lingüística checa*) zaznívají spíše obecné náhledy na deixi, následně kapitola 3 má být věnovaná deiktickým slovesům (*Los verbos deícticos*), avšak tato je ve srovnání s výkladem o deiktických slovesech v kap. 2 mnohem strožejší a obecnější.

Další připomínkou k teoretické části je to, že kontrastivní analýza (kapitola 4), která velmi vhodně komentuje různé typologické aspekty sloves pohybu v češtině a španělštině, poukazuje v důsledku na jevy velmi podobné, tedy takové, kdy páry *jít/přijít* a *ir/venir* si v příkladových větách v podstatě odpovídají, což by mohlo vyvolat dojem, že distribuce použití je v podstatě shodná. Rovněž je poněkud zavádějící, že když se hovoří o češtině, jsou používány výrazy *ir/venir* místo českých ekvivalentů.

V kapitole č. 5 autorka představuje návrh didaktické jednotky – cvičení, které strukturuje podle úrovní, přičemž jsou vybrány A2, B1 a C1. Úrovním odpovídá metodická gradace – pro A2 (konkrétně věkovou skupinu 12 let), je pro úvodní reflexi zvolena komiksová vizualizace s přímou řečí a komentářem, pro úroveň B1 (14 let) je použita situační didaktizace – zde oceňuji kreativní nápad představení deiktického centra prostřednictvím hovoru a fotografií, pro úroveň C1 je vynechána receptivní aktivita a přistupuje se rovnou k produktivní.

V následujících oddílech jsou představeny výsledky analýzy produktivních činností českých studentů. Jak autorka uvádí, z pochopitelných vnějších důvodů (protikoronavirová opatření) byla nucena vytvořit aktivity nové, opět pro 3 úrovně, tentokrát (A1/A2, B1/B2, C1/C2), které spočívají v písemném zpracování na základě instrukcí a jejichž úrovně jsou odstupňovány obtížností zadání. Získané texty autorka analyzuje pomocí vlastní navržené anotace v programu Analec, která počítá

s kategoriemi *uso correcto*, *uso incorrecto* a *uso no deíctico*. Vyhodnocení jsou pečlivě okomentována a vyhodnocena, autorka dospívá k názoru, že vzhledem k minimálnímu počtu chyb mají čeští studenti deiktický slovesa správně asimilovaná.

Po pečlivém prostudování celé práce se domnívám, že autorka v podstatě nemohla k jinému závěru dospět, a to ze dvou důvodů. Prvním je skutečnost, že volná produkce (písemné práce) vede k používání již víceméně naučených, zautomatizovaných struktur, studenti se nepouštějí do používání neprobádaných jevů; proto je vhodné kombinovat typy úloh a variovat zadání.

Zadruhé, a to je závažnější, výsledný závěr je způsoben nedostatečně promyšleným sběrem vzorku, který začal, dle mého názoru, nepříliš pečlivou metodologií didaktických aktivit, která v podstatě studentům nedovolila opustit koleje jednoho tématu a stále stejných struktur. Přitom toto odstupňování bylo nasnadě – již v teoretické části, kde vynikajícím způsobem bylo představeno 10 situací deiktických sloves (Arroyo). Jistě by tyto kontexty, začínající od základního konceptu fyzické pozice mluvčího a končící metaforickými kontexty, včetně opisných vazeb, mohly posloužit jako škála pro úrovně věkové a jazykové (A1-C2). Potom by jistě nedošlo k tomu, že první navržené aktivity (kap. 5) byly z jazykového hlediska téměř totožné, bez známky progresu úrovně ovládnutí jazyka. Studentům vyšších úrovní by se daly nabídnout kontexty, kde se vyskytuje právě konfliktní použití, např. *Odkud jdeš? Jdu od lékaře :: ¿De dónde vienes? Vengo del médico*.

Totéž lze konstatovat i pro další navržené aktivity (kap. 6), vyhodnocované prostřednictvím programu Analec, u kterého jsem se zájmem očekávala jemněji propracovanou anotační strukturu, nikoliv pouze *correcto/incorrecto/uso no deíctico* – takto neznáme právě ty konkrétní oblasti použití deiktických sloves, kde by se případně chybovalo.

K vyhodnocování v Analecu: jak chápat v tabulkách (od str. 67) kolonku *uso incorrecto (uso no deíctico)*? Nedeiktické použití je nesprávné?

Z hlediska metodického bych ještě upozornila na aktivitu na str. 37: v českém školním prostředí – alespoň dle kritérií kladených na přípravu didaktických materiálů – je nepřipustné žádat po 12-ti letém žákovi, aby dovezl pivo. Rovněž by měl tvůrce dbát na to, aby se ani v zadání neobjevovaly gramatické či jiné chyby.

Práce je psána pěknou španělštinou na odpovídající stylistické úrovni, kterou ale poněkud narušují celkem časté chyby v interpunkci, překlady i občasné gramatické chyby.

Závěr: Domnívám se, že Bc. Martina Salzerová prokázala základní schopnost asimilovat odbornou literaturu, představit komplikovanou problematiku, formulovat výzkumný cíl a vyhodnotit jazykový vzorek. I přes výše uvedené připomínky s plnou zodpovědností tuto práci **doporučuji k obhajobě** a předběžně ji hodnotím známkou **dobře** s tím, že výsledná známka bude stanovena na základě obhajoby.

V Českých Budějovicích, 9. června 2021.

.....

doc. Mgr. Miroslava Aurová, Ph.D.